

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

מחיי האבות

ועד גאולתם

של בנים

The learning of this week's program is dedicated in memory of
Riva Leah bas Yaakov Moshe Zvi, whose yaartzeit is Kislev 3.

Rabbi Meir Goldwicht
כ"ה חשוון תשס"ט • November 23, 2008

(1 פרשת חיי שרה (בראשית פרק כג))

(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שגיי חיי שרה: (ב) ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה: (ג) ויקם אברהם מעל פני מתו וינדבר אל בני חת לאמר: (ד) גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחוזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני: (ה) ויענו בני חת את אברהם לאמר לו: (ו) שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך: (ז) ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת: (ח) וינדבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר: (ט) ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא ותננה לי בתוככם לאחוזת קבר: (י) ויעפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר: (יא) לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתך: (יב) וישתחו אברהם לפני עם הארץ: (יג) וינדבר אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה: (יד) ויען עפרון את אברהם לאמר לו: (טו) אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא ואת מתך קבר: (טז) וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר: (יז) ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו סביב: (יח) לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו: (יט) ויחרי בן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען: (כ) ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחוזת קבר מאת בני חת: ס

(2 רמב"ן (שם))

ונכתבה זאת הפרשה להודיע חסדי השם עם אברהם שהיה נשיא אלהים בארץ אשר בא לגור שם והיחיד, וכל העם היו קוראין לו "אדוני", והוא לא אמר להם כן שהיה שר וגדול, וגם בחייו קיים לו ואגדלה שמך והיה ברכה, ואשתו מתה ונקברה בנחלת ה'. ועוד כי רצה להודיענו מקום קבורת האבות באשר אנחנו חייבים לכבד מקום קבורת אבותינו הקדושים.

(3 בראשית (א:יא-יב))

(יא) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: (יב) ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למיגהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למיגהו ויבא אלהים פי טוב:

(4 תלמוד בבלי – מס' בבא בתרא (טז:יז.))

ת"ר: שלשה הטעמן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן: אברהם, יצחק ויעקב. אברהם, דכתיב ביה: (בראשית כ"ד) בכל; יצחק, דכתיב ביה: (בראשית כ"ז) מכל; יעקב, דכתיב ביה: (בראשית ל"ג) כל.

(5 תלמוד בבלי – מס' תענית (ה:))

א"ר יוחנן יעקב אבינו לא מת

(6 תלמוד בבלי – מס' בבא בתרא (טז:))

יעקב, הטעימו הקב"ה מעין עולם הבא, ולא שלט בו יצר הרע ומלאך המות ורמה ותולעה

(7 ילקוט שמעוני – משלי (רמז))

זממה שדה ותקחהו. זו מערת המכפלה שנקברה בו, מפרי כפיה נטעה כרם שנאמר ויטע אשל כמה דאת אמר ויטע כרם. חגרה בעוז מתניה ותאמץ זרועותיה כשבאו המלאכים לבשרה מיד חגרה בעוז מתניה שאמר לה אברהם מהרי שלש סאים. טעמה כי טוב סחרה

(8 ילקוט שמעוני – תהלים)

מזמור שיר ליום השבת טוב להודות. ר' יצחק פתח ראו כי ה' נתן לכם השבת, מהו ראו אמר ר' אמי מרגליתא דיהבית לכוון, א"ר יצחק כל עסקה של שבת כפול עומרה כפול, שנאמר שני העומר לאחד, קרבנה כפול, שנא' וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים גו', ענשה כפול, שנאמר מחלליה מות יומת, מתן שכרה כפול, שנאמר וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובר, אזהרותיה כפולות, שנאמר זכור את יום השבת שמור את יום השבת, מזמורה כפול מזמור שיר ליום השבת:

(9 תלמוד בבלי – מס' בבא בתרא (טז.))

ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב וגו', ויאמר ה' אל השטן אי מזה תבא ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ [וגו']. אמר לפני: רבש"ע, שטתי בכל העולם ולא מצאתי כעבדך אברהם, שאמרת לו: +בראשית י"ג+ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה, ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה, ולא הרהר אחר מדותיך. +איוב ב'+ ויאמר ה' אל השטן השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו'

(10) פרשת לך לך (בראשית יג:יד-יח)

(יד) וְהָאָמֶר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לֹט מֵעִמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתָּה שָׁם צִפְנָה וְנִגְבְּה וְקִדְמָה וְיָמָה: (טו) כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה רְאֵה לְךָ אֶתְנַנְנָה וּלְזֶרְעֶךָ עַד עוֹלָם: (טז) וְשָׁמַתִּי אֶת זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יוּכַל אִישׁ לְמַנּוֹת אֶת עֲפַר הָאָרֶץ גַּם וּזְרַעַךָ יִמְנָה: (יז) קוּם הַתְּהַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאַרְבֶּה וּלְרַחֲבֶהָ כִּי לְךָ אֶתְנַנְנָה: (יח) וַיֵּאָהֵל אַבְרָם וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּכֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה': פ

(11) זוהר – פר' חיי שרה

לשוה בשדה לפנות ערב, וכי לא הוה ליה ביתא או מקום אחר להתפלל אלא אותה השדה היה אשר קנה אברהם סמוך למערה כו'.

(12) בעלי תוספות (דעת זקנים) – פר' חיי שרה

בדברי הימים מלא ו' ויחל לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה. המוריה בגימ' "חברון",

(13) במדבר פרק יג

(יח) וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הוּא וְאֵת הָעָם הִי' שָׁב עֲלֶיהָ הִחְזִק הוּא הֲרַפָּה הִמְעֵט הוּא אִם רָב: (יט) וַיְמַה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא י' שָׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה וַיְמַה הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יוֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים: (כ) וַיְמַה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הוּא אִם רְזָה הִישׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין וְהַתְּחִיזְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְהַיְמִים יְמֵי בְּפוּרֵי עֲנָבִים:

(14) רש"י במדבר פרק יג פסוק כ

היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגין עליהם בזכותו: בכורי ענבים - ימים שהענבים מתבשלין בבכור:

(15) זוהר – פר' לך לך

רבי קסמא אומר: מערת המכפלה סמוך לפתח גן עדן. (זהר חדש רות ע"ט) "כאשר נשמה יוצאת מן העולם הזה, היא נכנסת למערת המכפלה, ששם פתח גן עדן, והיא פוגשת באדם הראשון ובאבות שהם שם".

(16) פרשת ויצא (בראשית כח:יז-יט)

(יז) וַיִּיבֹא וַיֹּאמֶר מֶה נוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם: (יח) וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבִקְרַת וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מְרֹאֲשֵׁתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצְקֵן שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ: (יט) וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל וְאוּלָם לִזוֹ שֵׁם הָעִיר לְרֵאשֻׁנָה:

(17) מדרש רבה – פר' ויצא

ואולם לזו היא לזו שצובעין בה את התכלת. היא לזו שעלה סנחריב ולא בבלה. נבוכדנצר ולא החריבה. היא לזו שלא שלט בה מלאך חמות מעולם. הזקנים שבח מה עושין להם כיון שהם זקנים הרבה מוציאים אותן חוץ לחומה והם מתים.

(18) שיבולי הלקט

" ובסידורים מפרש אבר אחד יש בו באדם ונסכוי שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת". וביאר במטה משה (תלמיד המהרש"ל) סימן תקי"ג שהעצם הזה נקרא גם לזו, והוא אפילו יכניסו אותו באש אינו נשרף בריחיים אינו נטחן בפטיש אינו מתפוצץ... ועצם הזה שרשו ועקרו מעצם השמים... וכעת התחיה יתרטב העצם בטל התחיה ונעשה כשאוור בעסה ויתפשט לכאן ולכאן וימתחו מתוכו כל האיברים וכל הגידים ועור ובשר, ויתגלגלו עד ארץ ישראל ושם יקבלו רוחתם בארץ הטהורה.

(19) תלמוד בבלי – מס' מנחות (מג.)

לכדתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו קרית שמע דתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן.

(20) בראשית פרק מט

(כט) וַיִּצְוּ אוֹתָם וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם אֲנִי נֹאֲסָף אֶל עַמִּי קָבְרוּ אֹתִי אֶל אֲבֹתַי אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בְּשֵׂדֶה עֶפְרוֹן הַחֲתִי: (ל) בְּמַעְרָה אֲשֶׁר בְּשֵׂדֶה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִמְרָא בְּאָרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשֵּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרוֹן הַחֲתִי לְאַחֲזֵת קָבֹר: (לא) שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבְרָתִי אֶת לָאָה: (לב) מִקְנֵה הַשֵּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי חֵת: